

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 7 lutego 2014 r.

DIS/DEC-95/14/9530

dot. [...]

D E C Y Z J A

Na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267) oraz art. 12 pkt 2 i art. 22 w związku z art. 26 ust. 1 pkt 4, art. 36 ust. 2, art. 37, art. 39 ust. 1 i art. 40 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r., Nr 101, poz. 926 z późn. zm.) i § 3 ust. 1, § 4 i § 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1024), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie przetwarzania danych osobowych przez W. Oddział w Polsce,

umarzam postępowanie w niniejszej sprawie.

U z a s a d n i e n i e

Inspektorzy upoważnieni przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, przeprowadzili w W. Oddział w Polsce, zwanym dalej „W. Polska”, kontrolę zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych ([...]), tj. ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r., Nr 101, poz. 926 z późn.

zm.), zwaną dalej ustawą, i rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1024), zwanym dalej rozporządzeniem. W toku kontroli odebrano od pracowników W. Polska ustne wyjaśnienia, skontrolowano systemy informatyczne oraz dokonano oględzin pomieszczeń, w których odbywa się przetwarzanie danych osobowych. Stan faktyczny został szczegółowo opisany w protokole kontroli, który został podpisany przez osobę reprezentującą zagranicznego przedsiębiorcę w oddziale.

Na podstawie tak zgromadzonego materiału dowodowego ustalono, że w procesie przetwarzania danych osobowych W. Polska naruszył przepisy o ochronie danych osobowych. Uchybienia te polegały na:

1. Nieokreśleniu okresu przechowywania danych (np. w formie procedury lub zarządzenia osoby uprawnionej do reprezentowania W. Polska) zawartych w raportach dotyczących zgłoszeń podejrzanych transakcji związanych ze świadczoną usługą przekazu pieniężnego, które zostały przekazane do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, oraz w pismach z prokuratur, sądów i policji zawierających prośby o udzielenie informacji na temat osób, które skorzystały z usługi przekazu pieniężnego (art. 26 ust. 1 pkt 4 ustawy).
2. Niezawarciu w dokumentacji opisującej zasady przetwarzania danych osobowych żadnego elementu wymaganego dla polityki bezpieczeństwa i instrukcji zarządzania systemem informatycznym (art. 36 ust. 2 ustawy oraz § 4 i § 5 rozporządzenia).
3. Nienadaniu osobom dopuszczonym do przetwarzania danych osobowych upoważnień do ich przetwarzania (art. 37 ustawy).
4. Nieprowadzeniu ewidencji osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych (art. 39 ust. 1 ustawy).
5. Niezgłoszeniu do rejestracji Generalnemu Inspektorowi zbiorów danych osobowych utworzonych w związku z uczestnictwem w procesie przekazywania do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej raportów dotyczących zgłoszeń podejrzanych transakcji związanych ze świadczoną usługą przekazu pieniężnego oraz przechowywaniem pism prokuratorów, sądów i policji zawierających prośby o udzielenie informacji na temat osób, które skorzystały z usługi przekazu pieniężnego (art. 40 ustawy).

W związku z powyższym, w dniu [...] września 2013 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w niniejszej sprawie w celu wyjaśnienia okoliczności sprawy (sygn. pisma [...]).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego pełnomocnik W. Polska pismami z dnia [...] października 2013 r. i z dnia [...] listopada 2013 r. złożył wyjaśnienia, w których poinformowano, że:

1. Ustawa o ochronie danych osobowych nie ma zastosowania do W. Polska jako odrębnego administratora danych lub odrębnego przetwarzającego co do danych zawartych w pismach i raportach, ponieważ działania te są prowadzone w kontekście działalności W. z siedzibą w Irlandii („W. Irlandia”) – świadczenia usług przekazu pieniężnego. W związku z tym do przetwarzania danych mają zastosowanie przepisy irlandzkiej ustawy o ochronie danych osobowych z 1998 r.
2. Nawet jeśli przyjąć, że W. Irlandia jako przedsiębiorca zagraniczny i jego oddział W. Polska są odrębnymi podmiotami z punktu widzenia przetwarzania danych, to jedynym racjonalnym uzasadnieniem będzie przyjęcie, że W. Polska działa najwyżej jako przetwarzający dane w odniesieniu do raportów i pism. Zatem przepisy o ochronie danych osobowych mają zastosowanie jedynie w zakresie obowiązku stosowania technicznych i organizacyjnych środków ochrony danych osobowych.
3. W. Polska nie świadczy usług przekazu pieniężnego ani nie jest przedstawicielem zawierającym umowy z klientami w imieniu i na rzecz W. Irlandia. W. Polska zapewnia wsparcie dla W. Irlandia działając wyłącznie jako oddział do spraw administracyjnych. Cele i środki przetwarzania danych zawartych w pismach i raportach określa W. Irlandia.
4. Doktryna i orzecznictwo w oparciu o przepisy kodeksu cywilnego, a także art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, są zgodne, że oddziały przedsiębiorców zagranicznych nie mają zdolności prawnej oraz zdolności do czynności prawnych. Pozbawienie oddziału powyższych przymiotów nie daje podstaw do uznania go za jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej. Oddział nie jest odrębną osobą prawną w stosunku do spółki. Jest częścią spółki.
5. GODO nie wziął pod uwagę istotnych okoliczności wskazujących, że W. Irlandia określa środki i cele przetwarzania danych, zaś W. Polska wykonuje jedynie jej polecenia. Wewnętrzna opinia GODO z dnia [...] sierpnia 2013 r. w sposób generyczny stwierdza jedynie, że oddział przedsiębiorcy zagranicznego (a nie konkretnie W. Polska) może być uznany za administratora danych, ponieważ oddział jest odrębnym podmiotem, który charakteryzuje samodzielność wobec dominującego podmiotu zagranicznego. Powyższe pismo nie zawiera żadnych analiz ani rozważań dotyczących poszczególnych okoliczności, które miałyby rzekomo świadczyć o tym, że W. Polska określa cele i środki przetwarzania danych osobowych.
6. Podzielić należy pogląd, że oddział podmiotu zagranicznego może w pewnych okolicznościach być uznany za administratora danych, ale pod warunkiem, że decyduje on o środkach i celach

przetwarzania danych, np. w przypadku, gdy świadczy on usługi na rzecz klientów lub gdy jest pracodawcą. Jednakże w przedmiotowej sprawie sytuacja jest inna. W. Polska nie świadczy usługi przekazu pieniężnego. Jako oddział do spraw administracyjnych W. Polska pełni jedynie rolę pomocniczą polegającą na wspieraniu W. Irlandia przy wykonywaniu niektórych obowiązków na terytorium Polski. Jednym z wyżej wspomnianych obowiązków jest zbieranie i przechowywanie pism i raportów zgodnie z poleceniami W. Irlandia. W. Polska nie określa tego, w jaki sposób i dla jakich celów przedmiotowe dane osobowe podlegają przetwarzaniu. Z uwagi na to, że to W. Irlandia określa środki i cele przetwarzania danych osobowych zawartych w pismach i raportach, a W. Polska jest podmiotem, który nie ma prawnego ani faktycznego wpływu na określanie sposobu przetwarzania danych osobowych, to W. Polska nie może zostać uznany za administratora tych danych.

7. Stanowisko GIODO jest sprzeczne z wytycznymi zawartymi w dyrektywie 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz. Urz. UE L Nr 281, poz. 31), opinii 8/2010 w sprawie prawa właściwego, przyjętej w dniu 16 grudnia 2010 r. przez Grupę Roboczą ds. Ochrony Danych powołanej na mocy art. 29 dyrektywy, oraz opinii 1/2010 w sprawie pojęć „administrator danych” i „przetwarzający”, przyjętej w dniu 16 lutego 2010 r. przez Grupę Roboczą Art. 29. Art. 3 ustawy o ochronie danych osobowych powinien być interpretowany zgodnie z opinią w sprawie prawa właściwego. Opinia w sprawie prawa właściwego zawiera także wytyczne w zakresie tego, kiedy przepisy prawa o ochronie danych poszczególnych państw członkowskich mają zastosowanie w przypadku, gdy administrator danych ma siedzibę (prowadzi działalność gospodarczą) w jednym państwie członkowskim, ale jego działania są prowadzone w innych państwach członkowskich. Należy także wskazać, że w doktrynie funkcjonuje utrwalony pogląd, który potwierdza opinia w sprawie prawa właściwego, iż przy podejmowaniu decyzji o właściwości przepisów krajowego prawa o ochronie danych osobowych kryterium środków technicznych znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ma zastosowanie jedynie w przypadku, gdy administrator danych ma siedzibę poza granicami EOG, nie zaś w przypadku, gdy administrator danych ma siedzibę w państwie członkowskim EOG innym niż Polska.
8. Działania podejmowane w odniesieniu do pism i raportów mają miejsce tylko dlatego, że W. Irlandia świadczy usługi przekazu pieniężnego. To W. Irlandia zainicjowała powyższe operacje i tym samym przetwarzanie danych osobowych. Z uwagi na to, że spółka ta nie jest obecna w Polsce, zleca W. Polska wykonanie pewnych działań w odniesieniu do pism i raportów. W. Polska nie podejmuje jednak żadnych niezależnych decyzji w odniesieniu do danych

osobowych zawartych raportach i pismach ani też nie określa sposobu, w jaki przedmiotowe dane są przetwarzane. Zatem W. Polska przetwarza dane osobowe zawarte w pismach i raportach w kontekście działalności prowadzonej przez W. Irlandia. W konsekwencji oznacza to, że zastosowanie mają przepisy irlandzkie przepisy o ochronie danych osobowych.

9. Zgodnie z opinią w sprawie prawa właściwego dyrektywa powinna być interpretowana w taki sposób, aby uniknąć możliwych konfliktów lub nakładania się z przepisami prawa państwa członkowskiego. Jednakże W. Irlandia nie może zrzec się statusu administratora danych, ponieważ to ten podmiot świadczy usługę przekazu pieniężnego.
10. Stosowanie przepisów prawa o ochronie danych osobowych Irlandii do przetwarzania danych zawartych w pismach i raportach nie pozbawi osób, których dane dotyczą, ochrony, do której są uprawnione na mocy dyrektywy. Jest tak ponieważ W. Irlandia jako administrator tych danych odpowiada za nie w świetle irlandzkiej ustawy o ochronie danych osobowych z 1998 r. Ponadto W. Irlandia zobowiązuje się poinstruować W. Polska do zapewnienia odpowiedniej ochrony danych osobowych poprzez wdrożenie środków ochrony danych przewidzianych w polskich przepisach o ochronie danych osobowych.
11. W przypadku gdyby przyjąć, że przedsiębiorca zagraniczny i oddział są odrębnymi podmiotami z punktu widzenia przetwarzania danych, W. Polska może zostać uznany za przetwarzającego dane należące do W. Irlandia w odniesieniu do pism i raportów. Takie ujęcie sprawy w przedmiotowym aspekcie jest niewłaściwe z punktu widzenia prawa korporacyjnego, gdyż oddział jest częścią przedsiębiorstwa. Wydaje się jednak, że nic nie stałoby na przeszkodzie, aby takie ustalenia co do powierzenia przetwarzania danych osobowych zostały zawarte w formie porozumienia między W. Irlandia i W. Polska określającego cel i zakres danych. W rezultacie W. Polska musiałaby spełnić wymogi w zakresie bezpieczeństwa ustanowione w ustawie i rozporządzeniu.
12. Zbiory danych stworzone dla celów powiadamiania GIIF o podejrzanych transakcjach przez instytucje zobowiązane są zwolnione z obowiązku zgłaszania do GIODO zgodnie z utrwaloną praktyką GIODO i informacją opublikowaną na stronie internetowej GIODO.

Po zapoznaniu się z całością materiału dowodowego zebranego w sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył co następuje:

Argumenty przedstawione przez pełnomocnika W. Polska w piśmie stanowiącym odpowiedź na zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego zasługują na uwzględnienie. Przede wszystkim pełnomocnik wykazał, że o celach i środkach przetwarzania danych osobowych zawartych w raportach dotyczących zgłoszeń podejrzanych transakcji związanych ze świadczoną

usługą przekazu pieniężnego, przekazywanych Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej, oraz w pismach prokuratorów, sądów i policji zawierających prośby o udzielenie informacji na temat osób, które skorzystały z usługi przekazu pieniężnego, decyduje W. Irlandia. Tym samym to temu podmiotowi, a nie W. Polska należy przypisać status administratora tych danych.

Zgodzić się należy również z pełnomocnikiem W. Polska, że przetwarzanie przez W. Polska danych osobowych zawartych w raportach dotyczących zgłoszeń podejrzanych transakcji związanych ze świadczoną usługą przekazu pieniężnego, przekazywanych Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej, oraz w pismach prokuratorów, sądów i policji zawierających prośby o udzielenie informacji na temat osób, które skorzystały z usługi przekazu pieniężnego, następuje w kontekście działalności wykonywanej przez W. Irlandia. Jak bowiem ustalono w toku kontroli, W. Polska ma dostęp do danych osobowych osób, które dokonały przekazu pieniężnego [...] wyłącznie w związku z przekazywaniem do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej raportów dotyczących zgłoszeń podejrzanych transakcji związanych ze świadczoną usługą przekazu pieniężnego, sporządzanych w związku z przepisami ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2010 r., Nr 46, poz. 276 z późn. zm.) oraz z uwagi na przechowywanie pism prokuratorów, sądów i policji zawierających prośby o udzielenie informacji na temat osób, które skorzystały z usługi przekazu pieniężnego. Do zadań W. Polska nie należy natomiast, jak ustalono, wykonywanie czynności związanych z usługą przekazu pieniężnego, tj. w szczególności do W. Polska nie są przekazywane przez agentów kopie formularzy przekazu pieniężnego wypełnionych przez osoby, które skorzystały z tej usługi, W. Polska nie uczestniczy w procesie rozpatrywania reklamacji złożonych przez osoby korzystające z usługi przekazu pieniężnego, jak również nie zarządza ani nie administruje systemami informatycznymi wykorzystywanymi do przetwarzania danych osobowych osób korzystających z usługi przekazu pieniężnego (za ww. kwestie odpowiada W. Irlandia lub podmiot należący do grupy W., np. za udzielanie odpowiedzi na zapytania Policji, prokuratorów i sądów odpowiedzialne jest U. Lithuania). Zatem w świetle ustaleń dokonanych w toku kontroli, w szczególności dotyczących nie uczestniczenia przez W. Polska w procesie świadczenia usługi przekazu pieniężnego, należy uznać, że czynności związane z przetwarzaniem danych osobowych zawartych w ww. raportach i pismach nie są realizowane przez W. Polska w kontekście własnej działalności gospodarczej, ale w kontekście działalności gospodarczej W. Irlandia. W konsekwencji, opierając się na opinii nr 8/2010 w sprawie prawa właściwego (WP 179) Grupy Roboczej ds. Ochrony Danych, przyjętej w dniu 16 grudnia 2010 r., należy uznać, że prawem właściwym w tym przypadku jest prawo państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma ta działalność gospodarcza, tj. prawo Irlandii. W ww. opinii wskazano bowiem w szczególności, że „(...) czynnikiem determinującym określenie prawa właściwego jest pojęcie „kontekstu działalności gospodarczej”

nie zaś miejsca, w którym znajdują się dane.” oraz „Jeżeli w działalności gospodarczej dane osobowe przetwarzane są w kontekście własnych działań, prawem właściwym będzie prawo państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma dana działalność gospodarcza. Jeżeli w działalności gospodarczej dane osobowe przetwarzane są w kontekście działań innej działalności gospodarczej, prawem właściwym będzie prawo państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma inna działalność gospodarcza”. A zatem, w odniesieniu do danych osobowych zawartych w raportach dotyczących zgłoszeń podejrzanych transakcji związanych ze świadczoną usługą przekazu pieniężnego, przekazywanych Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej, oraz w pismach prokuratorów, sądów i policji zawierających prośby o udzielenie informacji na temat osób, które skorzystały z usługi przekazu pieniężnego, przetwarzanych przez W. Polska, nie znajdują zastosowania przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r., Nr 101, poz. 926 z późn. zm.). Zastosowanie w tym zakresie mają bowiem przepisy prawa irlandzkiego dotyczące ochrony danych osobowych, jako prawa właściwego ze względu na siedzibę administratora tych danych, tj. W. Irlandia.

Na marginesie należy jedynie zauważyć, że zwolnienie z obowiązku rejestracji zbioru danych obejmującego dane osobowe zawarte w raportach dotyczących zgłoszeń podejrzanych transakcji związanych ze świadczoną usługą przekazu pieniężnego, sporządzanych w związku z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, zgodnie z przyjętą interpretacją dotyczy wyłącznie instytucji obowiązanych, wymienionych w art. 2 pkt 1 powołanej ustawy. Tymczasem takiego statusu, z uwagi na nieuczestniczenie w procesie świadczenia usług przekazu pieniężnego, nie można było przypisać W. Polska.

Wobec powyższego, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął jak w sentencji.

Na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych i art. 129 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego, strona niezadowolona z niniejszej decyzji może zwrócić się do

Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa)
z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej
decyzji.